

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 Vtrum homo absque gratia possit mereri vitam æternam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

eius, secundum illud Psalm. 61. Tu reddes unicuique secundum opera eius. Cum igitur homo sit dominus suorum operum, uidetur quod in eius potestate constitutum sit ad uitam aeternam peruenire.

¶ 3 Præ. Vita aeterna est ultimus finis uitæ humanæ, sed quilibet res naturalis per sua naturalia potest consequi finem suum, ergo multo magis homo, qui est altioris naturæ, per sua naturalia potest peruenire ad uitam aeternam absque aliqua gratia.

SED CONTRA est, quod Apostolus dicit ad Rom. 6. Gratia Dei, uita aeterna; quod ideo dicitur, sicut gloria ibidem dicit, ut intelligeremus Deum ad uitam aeternam pro sua miseratione nos perducere.

RESPON. Dicendum, quod actus perducens ad finem, oportet esse fini proportionatus. Nullus autem actus excedit proportionem principii actiui. Et ideo uidemus in rebus naturalibus, quod nulla res potest perficere effectum per suam operationem, qui excedat uirtutem actiuam; sed solum potest pro ducere per operationem suam effectum suæ uirtuti proportionatum. Vita autem aeterna est finis excedens proportionem naturæ humanæ, ut ex supradictis patet. Et ideo homo per sua naturalia non potest pro ducere opera meritoria proportionata uitæ æternæ, sed ad hoc exigitur altior uirtus, quæ est uirtus gratiæ. Et ideo sine gratia homo non potest mereri uitam aeternam; potest tamen facere opera perducenda ad bonum aliquod homini connaturale, sicut laborare in agro, bibere, manducare, & habere amicum & alia huiusmodi, ut Aug. dicit in tertia responsio ne contra Pelagianos.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod homo sua uoluntate facit opera meritoria uitæ æternæ; sed sicut Aug. in eo. lib. dicit, ad hoc exigitur quod uoluntas hominis preparatur a Deo per gratiam.

AD SECUNDUM dicendum, quod sicut Gloss. dicit Rom. 6. super illud: Gratia Dei, uita aeterna, certum est uitam aeternam bonis operibus reddi; sed ipsa opera, quibus redditur, ad Dei gratiam pertinent, cum etiam supra dictum sit, quod ad implendum mandata legis secundum debitum modum, per quem eorum impletio est meritoria, requiritur gratia.

AD TERTIUM dicendum, quod obiectio illa procedit de fine huius connaturali. Natura autem humanæ hoc ipso quod nobilior est, potest ad altiores finem perducere, saltem auxilio gratiæ, ad quem inferiores naturæ nullo modo pertingere possunt, sicut huius est melius dispositus ad sanitatem, qui aliquibus auxiliis medicinæ potest sanitatem consequi, quam ille qui nullo modo, ut Philosophus introducit in 2. de celo.

ARTICVLVS VI.

Utrum homo possit seipsum ad gratiam preparare per seipsum, absque exteriori auxilio gratiæ.

AD SEXIUM sic proceditur. Videtur, quod homo possit seipsum ad gratiam preparare per seipsum absque exteriori auxilio gratiæ. Nihil enim imponitur homini quod sit ei impossibile, ut supra dictum est; sed Zacharias primo dicitur, Couertimini ad me, & ego conuertar ad uos; nihil autem est aliud se ad gratiam preparare, quam ad Deum conuerti. ergo uidetur quod

A homo per seipsum possit se ad gratiam preparare absque auxilio gratiæ.

¶ 2 Præ. Homo se ad gratiam preparat faciendo quod in se est: quia si homo facit quod in se est, Deus ei non denegat gratiam. dicitur enim Matthæ. 7. quod Deus dat spiritum bonum petentibus se: sed illud in nobis esse dicitur, quod est in nostra potestate. ergo uidetur quod in nostra potestate sit constitutum, ut nos ad gratiam preparemus.

¶ 3 Præ. Si homo indiget gratia ad hoc, quod preparat se ad gratiam, pari ratione indigebit gratia ad hoc, quod preparat se ad illam gratiam, & sic procederet ad infinitum: quod est inconueniens. ergo uidetur standum in primo, ut scilicet homo sine gratia possit se ad gratiam preparare.

¶ 4 Præ. Propter. 16. dicitur, quod hominis est preparare animum: sed illud dicitur esse hominis, quod per seipsum potest. ergo uidetur quod homo per seipsum se possit ad gratiam preparare.

SED CONTRA est, quod dicitur Io. 6. Nemo potest uenire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum: si autem homo seipsum preparare posset, non oporteret quod ab alio traheretur. ergo homo non potest se ad gratiam preparare absque auxilio gratiæ.

RESPON. Dicendum, quod duplex est preparatio uoluntatis humanæ ad bonum. Una quidem qua preparatur ad bene operandum, & ad Deum fruendum; & talis preparatio uoluntatis non potest fieri sine habituali gratiæ dono, quod sit principium operis meritorij, ut dictum est. Alio modo potest intelligi preparatio uoluntatis humanæ ad consequendum ipsum gratiæ habitualis donum.

Ad hoc autem quod preparat se homo ad susceptionem huius doni, non oportet presupponere aliquid aliud donum habituale in anima, quia sic procederet in infinitum: sed oportet presupponi aliquid auxiliū grauitatum Dei interius animam mouentis, siue inspirantis bonū propositū. His enim duobus modis indigemus auxilio diuino, ut supra dictum est. Quod autem ad hoc indigamus auxilio Dei mouentis, manifestum est. Necessesse est enim cum omne agens agat propter finem, quod omnis causa conuertat suos effectus ad suum finem; & ideo cum secundum ordinem agentium, siue mouentium

Dei adiutorio per sua naturalia operari opus moraliter bonum, ergo potest preparare se ad gratiam. Antecedens patet ex dictis. Consequentia probatur, quia bonum morale habet immediatum ordinem ad bonum gratiæ, ac per hoc est preparatorium ad gratiam. Et augetur hoc dubium, quia auctor sententiarum, distinctione 28. articulo 4. idem sentit, dum expresse uult, quod homo faciendo quod in se est, preparat se ad gratiam, ut patet ibi.

Contra rationem uero, quia propositio, solius primi agentis est preparare ad ultimum finem, est falsa: quoniam licet perducere ad ultimum finem sit ipsius solius, disponere tamen ad illum potest esse inferioris agentis: quod probatur ex hoc, quod in generatione hominis, licet solus Deus producat animam, non tamen uirtute propria disponit materiam ad animam. Et sic est in proposito, quod licet solus Deus det gratiam, homo tamen disponere se potest ad gratiam uirtute propria.

Ad horum euidenciam scito, quod ratio literæ ex parte notis quodammodo procedit. Nam quod secundum ordinem finium fit ordo agentium, clarum est ex eo, quod omne agens agit propter finem aliquem sibi proprium: & constat, quod in finem proprium alicuius agentis tendere nihil potest, nisi propter ipsum agens: sicut nec alia propria alicui conuenire possunt alteri, nisi propter illud, cui primo conueniunt. Id enim primo alicui conuenit, quod sibi non per aliud, & aliis quibusque propter ipsum conuenit: quo fit ut tendere in finem ultimum ita sit proprium primi agentis sibi, quod non per

Prima Secunda S. Thomæ. II aliud